

חיי שרה תשפ"א

מנחת השר

הגיונות במשנתו של הגרש"ר הירש זללה"ה

המקרה ביהדות

א. רגילים אנו למאוס בתיבת 'מקרה' המסמלת בעינינו את חוסר ההשגחה, כעין 'הליכה בקרי' שהיא הנהגת מקרה כביכול בלא השגחה פרטית, הלא אין מקרה בעולם כלל והכל בכוונת מכוון.

ב. ביקש אליעזר עבד אברהם 'הקרה נא לפני היום' - צור נא לי מקרה, הוא דבר והיפוכו, הלא המקרה משמעו לכאורה בלא כוונה, והבקשה היא להמצאה מכוונת.

ג. גם בציווי הכנת ערי מקלט נמצא 'מקרה' אשר נעשה בכוונת מכוון, 'הקרייתם לכם' ציווי למקרה, גם נאמר בערי מקלט 'תכין לך הדרך', החובה להכין וליצור נוגדת לכאורה את המקרה הנוצר מאליו.

ד. הדמיון בין שורש 'קרה' לחברו 'קרא' אינו מקרה, כי הן אמנם שה'קורות' את האדם אינם בשליטתו שלו, הוא אינו קורא אותן לבא, וכך היא משמעות תיבת מקרה, אך הן 'קוראות' לו ויוצרות את דרכו, יש מי ששולח אותן במטרה ברורה.

כך בהכנת הערים, כלפי הרוצה תהא העיר המזדמנת בקרבת הרצח מקרה והפתעה, כשם שהרצח עצמו הוא שוגג ומקרה, אך על כלל ישראל מוטלת המצווה להכין עבורו את מקרה זה, ובשבילם אין זו הפתעה אלא שליחות.

ה. אמור מעתה, אליעזר שראה את אזלת ידו במציאת זיווג לבן אדונו, ביקש 'הקרא נא לפני' והודה בזאת כי מבחינתו אך מקרה יביא את ישועתו ללא כל הכנה מצידו, אך מיהו זה שיצור את המקרה והקריאה הזו, הלא הוא ה' בעל ההויה שהווה את הבריאה בכל את ומשגיח עליו בפרטות, בשבילו לא יהא זה אלא קריאה.

ו. אמר החכם מכל האדם 'החכם עיניו בראשו והכסיל בחשך הולך וידעתי גם אני שמקרה אחד יקרה את כלם', כי אכן, המקרה אינו מכוון מצד האדם אשר לא ידע קורותיו ולא תשפיע בהם חכמתו או כסילותו, אך הבורא יתברך מכוון את המקרה לאדם על פי רצונו בלא שליטת האדם.

מעתה לא זו בלבד שאין ה'מקרה' ללא השגחה פרטית מאת הבורא, אדרבה כל כולו יצירת הבורא לקריאה לאדם ללא הכנה מצידו. כך דרך חיי האדם ומקרו.

